

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік та оподаткування»

за магістерською програмою професійного спрямування «Облік, аудит і
оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»

на тему: «Облік і контроль розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове
страхування: організаційно-методичні аспекти і напрямки вдосконалення (на
прикладі ПП «Дінекс-Трейд»)»

Виконавець:

студентка ЦЗФН

Дічیان Діана Григоріївна

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к. е. н., доцент

Москалюк Ганна Олександрівна

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Заробітна плата – це одна з найскладніших економічних категорій і одне з найважливіших соціально-економічних явищ. У сучасному товарному виробництві, заснованому на наймі робочої сили, заробітна плата – це елемент ринку праці, що виступає як ціна товару, в формі якого найманий працівник продає свою робочу силу. Для найманого працівника заробітна плата – це його трудовий дохід, який він отримує внаслідок реалізації здатності до праці і який має забезпечити об'єктивно необхідне відтворення робочої сили. Для суб'єкта господарювання заробітна плата – це елемент витрат і виробництво, що входить до складу собівартості продукції і впливає на фінансову результативність господарської діяльності. Для держави заробітна плата є об'єктом державного регулювання, з одного боку, а з іншого – об'єктом оподаткування.

На сьогоднішній день складність ситуації, яка склалася з питання розрахунків з працюючими, пояснює актуальність вибраної теми.

Облік праці і заробітної плати – одна з найважливіших і складних ділянок роботи, що потребує точних і оперативних даних, у яких відображаються зміни чисельності робітників, витрати робочого часу, категорії робітників, виробничих витрат. Облік праці і заробітної плати займає одне з центральних місць у всій системі обліку на підприємстві.

Мета дослідження полягає у вивченні теоретичних та практичних аспектів обліку і контролю розрахунків підприємства з оплати праці, вивченні трудових показників підприємства та розробка шляхів їх вдосконалення.

Завдання дослідження:

- описати сутність оплати праці, нормативну базу її обліку та особливості обліку згідно МСФЗ, форми і системи оплати праці на підприємстві, та облік утримань із заробітної плати та обов'язкових відрахувань;
- дослідити діючу система обліку розрахунків із заробітної плати та відрахувань на обов'язкове страхування та оцінити систему внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці на даному підприємстві;
- проаналізувати ПП «Дінекс-Трейд»;
- запропонувати шляхи удосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці та шляхи Оптимізації оплати праці на засадах кореляційно-регресійного аналізу
- обґрунтувати пропозиції щодо поліпшення обліку заробітної плати.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження виступають процеси розрахунків з оплати праці, а також формування і використання фонду оплати праці на підприємстві.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є організація обліку та контроль розрахунків з оплати праці на обраному підприємстві.

Методи дослідження Методологічною основою є наукові методи, що спираються на вимоги об'єктивного і всебічного аналізу обліку заробітної плати підприємства. При вирішенні поставлених завдань були використані загальнонаукові методи і прийоми дослідження: монографічний, економіко-

статистичний, графічний, балансовий, табличний та методи емпіричного дослідження: спостереження, порівняння, опис, узагальнення, аналогія.

Інформаційна база дослідження Під час написання дипломної роботи було використані наукові праці зарубіжних і вітчизняних фахівців із питань організації, обліку, і аудиту розрахунків з оплати праці, основні нормативні акти, регулюючі цю сферу, і навіть інформація практичного характеру.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (55 найменувань) та 22 додатки. Загальний обсяг роботи становить 80 сторінок. Основний зміст викладено на 73 сторінках. Робота містить 22 таблиці, 10 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «Дискусійні питання обліку заробітної плати виробників сільськогосподарської продукції», у збірнику матеріалів VII міжвузівської наукової конференції Одеського державного аграрного університету «Стан та перспективи розвитку економіки України: проблеми теорії та практики», Одеса. – 2016 рік.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи обліку розрахунків з оплати праці»* розглянуто економічну сутність оплати праці, нормативну базу її обліку та особливості обліку згідно МСФЗ, Форми і системи оплати праці на підприємстві, та облік утримань із заробітної плати та обов'язкових відрахувань.

Оплата праці як система відносин характеризується багатьма елементами. Перш за все це один з головних елементів трудових відносин, які виникають з угоди між працівником і роботодавцем щодо виконання працівником трудової функції (роботи) за плату. Не менш важливий аспект відносин у системі оплати праці – організаційний, що характеризує міру праці і міру її оплати в межах і понад норм праці, що визначає форми, умови винагороди, порядок нарахування та виплат різних видів винагороди. Правові відносини оплати праці гарантують отримання працівниками заробітної плати та інших виплат відповідно до державних гарантій, укладених трудових договорів і досягнутих результатів праці.

У другому розділі *«Діюча система обліку та контролю розрахунків з оплати праці на ПП «Дінекс-Трейд»»* проаналізовано ПП «Дінекс-Трейд», описана діюча система обліку розрахунків із заробітної плати та відрахувань на обов'язкове страхування та оцінена система внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці на даному підприємстві.

Приватне підприємство “Дінекс-Трейд” є сільськогосподарським підприємством, діяльність якого сфокусовано на рослинництві, також надаються послуги сільськогосподарським підприємствам в рослинництві по обробці землі та посіву агро культур. Дане підприємство діє з 2014 року. На ньому ведеться автоматизований облік за допомогою програмного забезпечення “1С: Підприємство” версія 7.7. Типова конфігурація призначена для автоматизації бухгалтерського та податкового обліку для малих середніх підприємств, що здійснюють торговельну та виробничу діяльність.

У третьому розділі «Аналіз розрахунків з оплати праці і напрями вдосконалення на ПП «Дінекс-Трейд»» запропоновано удосконалення тарифної системи шляхом встановлення співвідношень тарифних ставок залежно від рівня кваліфікації робітників; запровадження гнучких форм і систем оплати праці; розроблення внутрішньовиробничих тарифних умов оплати праці як чинників підвищення мотивувальної та стимулюючої ролі тарифних систем; удосконалення мотиваційного механізму регулювання міжпосадових окладів та міжкваліфікаційних рівнів оплати праці; оптимізація оплати праці на засадах кореляційно-регресійного аналізу.

Задля усунення виявлених недоліків та вдосконалення загальної системи обліку та контролю ПП «Дінекс-Трейд» запропоновано такі заходи:

- Допрацювати Наказ про облікову політику
- Виправити помилки щодо розрахунку відпускних працівникам
- Для деяких працівників замінити форму оплати праці
- Виплатити плати працівникам підприємства затриману заробітну плату;
- Виправити помилки щодо нарахування оплати праці працівників у вихідні дні.
- Використовувати відоме більш нове програмне забезпечення 1С, зокрема спеціалізовану конфігурацію «1С:Підприємство 8.2. Зарплата й Управління Персоналом для України».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

У результаті дослідження теоретичних основ обліку розрахунків з оплати праці, зокрема поняття «заробітна плата» слід визначити як грошову виплату, що, як правило, здійснюється роботодавцем регулярно через рівні проміжки часу працівникові за виконану ним роботу, передбачену трудовим договором.

Дослідження аспектів обліку та регулювання нормативно-законодавчої бази розрахунків з оплати праці свідчить про те, що реформування організації оплати праці повинно охоплювати удосконалення державно-нормативного регулювання та розвиток колективно-договірного регулювання на усіх рівнях. Необхідна оптимальна модель співвідношення законодавства про працю, колективних угод, індивідуальних трудових угод та принципів управління оплатою праці на підприємствах. На мікроекономічному рівні головними елементами регулювання відносин з приводу оплати праці є: індивідуальне регулювання на базі трудової угоди; регулювання оплати праці локальними актами соціального партнерства, насамперед колективними угодами. Нормативна база, яка регулює розрахунки та їх відображення у обліку та звітності має забезпечувати кожне робоче місце бухгалтера, відповідального за певну ділянку обліку розрахунків.

Для підвищення мотивації працівників доцільно використовувати системи оплати праці, які враховуватимуть особисті результати роботи працівника і передбачають преміювання та доплати за досягнення високих показників.

Проведене дослідження утримання та нарахування податків свідчить, що у 2017 році із заробітної плати робітників в Україні утримується: військовий збір (1,5%) та ПДФО (18%).

Результати фінансово-економічного аналізу ПП «Дінекс-Трейд» свідчать, що у 2016 році порівняно з 2015 збільшилися такі показники як річна продуктивність праці одного робітника на на 2,5 млн.грн.. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився в 90 тисяч разів. На це вплинуло різкі зміни на ціну продукції на арені ринку та об'єм продукції. Також підприємство має дохід від іншої діяльності та інший дохід, який у 2016 році збільшився майже на 12,5 тис. грн., що є позитивним явищем. Фонд оплати праці збільшився на 173,00 тис. грн., в результаті необхідності трудового фонд у зв'язку в врожайністю та різних видів сільськогосподарської роботи.

У результаті аналізу поточної заборгованості з розрахунками з оплати праці виявлено збільшення заборгованості на 21,1 тис. грн., а поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування збільшилась в 7 разів. Дані аналізу забезпечення підприємства трудовими ресурсами ПП «Дінекс-Трейд» за 2015-2016 рр. свідчать, що у 2016 мало місце збільшення загальної чисельності працівників основної діяльності на 8 осіб. При цьому чисельність робітників також збільшилась на 2 особи, а службовців – на 6 осіб. Розрахунки аналізу річної продуктивності праці одного робітника ПП «Дінекс-Трейд» за 2015-2016 рр. свідчать, що річна продуктивність праці збільшилась на 2,5 млн грн., а годинна продуктивність праці – на 1,3 тис. грн. За даними аналізу впливу на зміну обсягу продукції зміни кількості працівників та продуктивності їхньої праці ПП «Дінекс-Трейд» за 2015-2016 рр. видно, що з усього збільшення продукції в сумі 22529,4 тис. грн. за рахунок збільшення продуктивності праці одержало 22329,4 тис. грн. збільшення чисельності забезпечило збільшення продукції в сумі 200 тис. грн.

Досліджуване підприємство ПП «Дінекс-Трейд» діє з 2014 році. Організацією бухгалтерського обліку займаються 2 бухгалтери (бухгалтер по заробітній платі та бухгалтер з матеріальних звітів). На підприємстві ведеться автоматизований облік за допомогою програмного забезпечення «1С: Підприємство» версія 7.7.

Під час контролю обліку розрахунків з оплати праці ПП «Дінекс-Трейд» виявлені наступні порушення:

- наказ про облікову політику, складений не належним чином;
- бухгалтер з оплати праці невірно розраховує суму відпускних;
- не доцільно обрано форму оплати праці;
- невчасно виплачують заробітну плату;
- деякі працівники працюють у вихідні дні, однак отримують зарплатню без надання іншого дня відпочинку або у грошовій формі в подвійному розмірі згідно денному окладу.
- облік ведеться за допомогою вже застарілої програми «1С: Підприємство 7.7».

Задля усунення виявлених недоліків та вдосконалення загальної системи обліку та контролю ПП «Дінекс-Трейд» пропонуємо такі заходи:

– Допрацювати Наказ про облікову політику. В Наказі про облікову політику необхідно зазначити: форми кадрової документації; форми, системи, розміри заробітної плати та інших виплат; встановлення режиму роботи; зміни в організації праці; нормування і оплати праці; строк подання первинних документів з обліку праці та її оплати до бухгалтерії підприємства; порядок обробки та зберігання первинних документів та реєстрів обліку з оплати праці; порядок створення резервів на виплату відпусток, щорічної винагороди за вислугу років, винагород за підсумками роботи за рік.

– виправити помилки щодо розрахунку відпускних працівникам. Бухгалтерському персоналу підприємства рекомендується для запобігання виникнення помилок в майбутньому проходити курси з підвищення кваліфікації, користуватись спеціалізованою періодичною літературою, приймати участь у методичних семінарах, курсах та тренінгах для бухгалтерів.

– Оплата праці за місячними посадовими окладами застосовується щодо працівників, робота яких має стабільний характер. Дійсно для апарату правління дана форма оплати праці є обґрунтованою, але не забуваємо що дане підприємство являється сільськогосподарським, та більша частина робітників це трактористи, для котрих більш доцільно було б обрати почасово-преміальну форму оплати праці, а для комбайнерів - відрядно-преміальну систему.

– Заробітна плата повинна виплачуватися працівникові регулярно в робочі дні в строки, встановлені в колективному договорі, не рідше двох разів на місяць, не більше як через 16 календарних днів. Якщо день виплати заробітної плати збігається з вихідним, святковим або неробочим днем, заробітна плата виплачується напередодні. Затримка виплати заробітної плати навіть на один і більше днів є порушенням строків виплати згідно зі ст. 2411 КЗпП.

– виправити помилки щодо нарахування оплати праці працівників у вихідні дні. Так, працівникам на окладі оплата повинна здійснюватися у подвійної денної ставки поверх окладу, якщо робота провадилася понад місячну норму.

– Головним напрямком удосконалення обліку праці та заробітної плати є їх автоматизація. ПП «Дінекс-Трейд» пропонується з метою удосконалення обліку розрахунків з оплати праці використовувати відоме більш нове програмне забезпечення 1С, зокрема спеціалізовану конфігурацію «1С:Підприємство 8.2. Зарплата й Управління Персоналом для України».

Рівняння регресії показує, що збільшення рівня товарності призведе до зменшення оплатомісткості реалізованої продукції на 0,171 грн. Збільшення коефіцієнта співвідношення темпів зростання продуктивності праці одного працюючого і його середньої заробітної платні призведе до зменшення оплатомісткості реалізованої продукції на 0,002 грн. Зростання рентабельності персоналу на 1% призведе до зменшення оплатомісткості реалізованої продукції на 0,0002 грн.

З метою вдосконалення системи прямого матеріального стимулювання на ПП «Дінекс-Трейд» є доцільним широке застосування:

– преміювання працівників за підсумками року («13-та зарплата»);

- преміювання працівників рослинницької галузі за підвищення врожайності;
- впровадження оплати праці за кваліфікацію (після проходження навчання та освоєння нових виробничих функцій працівнику нараховується відповідна кількість балів; набравши певну їх суму, працівник отримує надбавку за кількість одиниць кваліфікації та рівень майстерності по кожній з них);
  - оплата праці за класність, зокрема трактористам-машиністам та водіям;
  - підвищення надбавок за стаж (від 5 до 10 років – 5%; від 10 до 15 років – 10%; від 15 до 20 років – 15%; більше 20 років – 20% річного заробітку);
  - стимулювання впровадження новітніх технологій (зокрема, виплата надбавки за роботу на нових видах сільськогосподарської техніки в обсязі 10-15% від заробітку з урахуванням складності робіт для механізаторів).

У якості основного напрямку покращення непрямого стимулювання праці є вдосконалення соціального пакету, в тому числі:

- безкоштовне (пільгове) харчування працівників в особливо напружені робочі періоди;
- транспортні перевезення працівників, які проживають у віддалених місцях та не мають власного транспорту;
- безкоштовна оранка присадибних ділянок та надання інших сільськогосподарських послуг для працівників, які відзначилися високими результатами в роботі.

АНОТАЦІЯ

Дічіян Д.Г., «Облік і контроль розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування: організаційно-методичні аспекти і напрямки удосконалення (на прикладі ПП «Дінекс-Трейд»)»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік та оподаткування» за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступають процеси розрахунків з оплати праці, а також формування і використання фонду оплати праці на підприємстві.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування, економічна сутність оплати праці, нормативна база її обліку та особливості обліку згідно МСФЗ, форми і системи оплати праці на підприємстві, та облік утримань із заробітної плати та обов'язкових відрахувань.

Проаналізовано господарську діяльність ПП «Дінекс-Трейд», Діюча система оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування.

Запропоновано основні напрями удосконалення розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування; системи аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування в ПП «Дінекс-Трейд».

Ключові слова: облік заробітної плати, контроль розрахунків з оплати праці, аналіз господарської діяльності, оподаткування доходів, економіко-математичне моделювання.

ANNOTATION

Dichiiian D.G., «Accounting and control of payments for wages and deductions for compulsory insurance: organizational and methodical aspects and directions of improvement (for example, PE «Dineks-Trade»)»

thesis for master degree in specialty 071 «Accounting and taxation» under the program «Accounting, audit and taxation in the management of economic activity»

Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. The object of the research is the processes of payment calculations for wages, as well as the formation and use of the wage fund at the enterprise.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounting and control of payroll calculations and deductions for compulsory insurance; system of accounting and control of deductions for compulsory insurance of PE «Dineks-Trade»; directions of improvement of organizational and methodical issues of the functions of accounting and control of payments for pay and deductions for compulsory insurance in modern conditions.

The main directions of improvement of calculations on payment of wages and deductions for compulsory insurance are offered; systems of analytical and synthetic accounting of payments for payment and deductions for compulsory insurance in PE «Dineks-Trade».

Keywords: wage accounting, payment control, payroll analysis, economic activity analysis, income taxation, economic and mathematical modeling.